

Forslag til forespørgselsdebat om, hvorledes vi gennem en forbedring af lærernes arbejdsvilkår kan forbedre elevernes læringsmuligheder i folkeskolen.

(Medlem af Inatsisartut Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit)

Svarnotat

(Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur, Kirke og Udenrigsanliggender)

Naalakkersuisut takker medlem af Inatsisartut Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit, for forslag til forespørgselsdebat om, hvorledes vi gennem en forbedring af lærernes arbejdsvilkår kan forbedre elevernes læringsmuligheder i folkeskolen.

Det er et meget stort og komplekst område med mange indbyrdes afhængige faktorer, der kan spille ind på hinanden, som der her tages op til debat. Derfor er spørgsmålene, der stilles, også vanskelige at svare på en enkel og entydig måde. Svaret afhænger af, hvilken vinkel man antager og lægger vægt på.

De kommunale folkeskoler har siden kommunaliseringen af området udviklet sig på forskellige måder. Ikke alene kan der være store forskelle mellem by og bygd. Dette gælder blandt andet med hensyn til de fysiske rammer, men også på områder som elevgrundlag, lærerdækning, forældreinvolvering og -samarbejde og mange andre forhold. De lovgivningsmæssige rammer for skolerne er vide og giver en bred vifte af alternative muligheder for at indrette pædagogik, administration og ledelse på. Hver kommunalbestyrelse, skole, ledelse og de enkelte lærere har således en betydelig frihed til at organisere undervisningen, dog med det lovgivningsmæssige krav, at undervisningen altid skal ske ud fra enkelte elevers og elevgruppers behov og forudsætninger i forhold til de enkelte fags formålsbeskrivelser, læringsmål og fagets didaktik.

Gode arbejdsvilkår kan bero på mange skoleinterne og ikke mindst andre mere eksterne forhold: Er ledelsen kompetent, tydelig og åben i sin ledelsesstil, imødekommende, støttende og tager den for eksempel hånd om konflikter og uenigheder på arbejdspladsen? Hvordan er samarbejds klimaet og det psykiske arbejdsmiljø indrettet imellem ledelse og medarbejdere, mellem kolleger og imellem elever og lærere, børn og børn imellem og ikke mindst i forhold til forældregruppen? Er lærerne motiverede og føler de, at de har de nødvendige redskaber og viden til at levere god og relevant undervisning? Føler lærerne, at de har gode muligheder for sparring og supervision til eksempelvis at undervise klasser med børn med vidt forskellige læringsforudsætninger? Har kommunalbestyrelsen udarbejdet tydelige og realiserbare mål og strategier for deres folkeskoler og er disse kommunikeret tydeligt ud til skolerne?

Elevernes læringsmuligheder hænger også tæt sammen med deres sociale vilkår, herunder hvorvidt eksempelvis deres fysiske behov, såsom søvn og kost, er opfyldt. Lysten til at lære og modtage undervisning er således også kraftigt influeret af, hvordan forældrene støtter og hjælper eleven, samt hvilke holdninger de f.eks. har til deres børns skolegang og uddannelse.

Læreren skal tilrettelægge og gennemføre sin undervisning, så den rummer udfordringer for hele elevgruppen, både de fagligt stærke og de fagligt svage og dem midt imellem. Det kan være særdeles udfordrende for alle undervisere, særligt hvis de mangler pædagogiske værktøjer og didaktiske metoder, der inkluderer alle elevgrupper i klassen, herunder elever med læringsudfordringer.

I forslaget er der beskrevet klassestørrelse og forberedelsestiden som nogle af de faktorer, som har indflydelse på både lærernes arbejdsvilkår og elevernes læringsmuligheder.

Data fra de seneste 1. oktober-indberetninger for folkeskolen viser, at der på landsplan er i alt 6 klasser med 26 elever ud af i alt 604 klasser i hele folkeskolen. Dermed er det cirka 1 % af klasserne, hvor der er 26 elever. I gennemsnit er der 14 elever pr. klasse i byskolerne, mens der i gennemsnit er 6,8 elever pr. klasse i bygdeskolerne. Kommuneqarfik Sermersooqs byskoler på østkysten har den højeste klassekvotient med 17,5 elever i gennemsnit. Dermed må det formodes, at et for højt elevtal i klasserne ikke er et generelt problem i folkeskolen på nuværende tidspunkt. Såfremt skolerne har de fornødne lærer- og lokaleressourcer, vælger mange at oprette mindre klasser. Lovgivningen indeholder utallige muligheder, som den enkelte skole eller kommune kan oprette klasser efter.

Lærernes tid til bl.a. forberedelse er fastsat i en arbejdstidsaftale, som både Grønlands Selvstyre, kommuner og lærerorganisation har haft indflydelse på gennem overenskomstforhandlinger. Et andet punkt, der kan diskuteres, er, hvorvidt forberedelsestiden udnyttes tilstrækkeligt godt og hensigtsmæssigt. Nogle skoler oplever lærermangel, hvorfor mange lærere på disse skoler har overtimer. Når lærerne læser overtimer, kan det selvsagt være problematisk også at finde tid til både forberedelse og de mange andre opgaver, som er forbundet med lærerjobbet, såsom teammøder og skole/hjemsamarbejde.

I forslaget nævnes også en klasse for forældre, en lektiecafe, som kan være med til at aflaste lærerne. Ideen om at oprette en lektiecafe, hvor elever og forældre kan komme, er rigtig nok en af de muligheder, som ligger inden for den ramme, den enkelte kommune har, og det er absolut en mulighed, som flere kommuner burde være åbne overfor.

Gennem denne forespørgselsdebat ser Naalakkersuisut frem til at høre partiernes syn på forbedring af elevernes læringsmuligheder.